

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

иностранных инвестиций, чем промышленный сектор через горизонтальные и вертикальные каналы. Для проверки гипотезы автор приводит аргументы и эмпирические доказательства из недавних исследований, которые проводились в разных странах.

Ключевые слова: сектор туризма, прямые иностранные инвестиции, промышленный сектор, горизонтальные и вертикальные каналы.

SUMMARY

The paper states the hypothesis that tourism sector in Georgia as a type of service industry can benefit more than industrial sector from inward Foreign Direct Investment spillover effects through both horizontal and vertical channels. To test the hypothesis author brings supportive arguments and empirical evidences from the recent researches that were done in different countries.

Keywords: tourism, foreign direct investment, the industrial sector, the horizontal and vertical channels.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Бабець І.Г., к.е.н., докторант, Національний інститут стратегічних досліджень

Актуальність дослідження. Поглиблення європейської інтеграції супроводжується модернізацією регіональної політики ЄС, що впливає не лише на соціально-економічний розвиток і співробітництво регіонів країн-учасниць об'єднання, а й визначає умови їх співпраці із сусідніми країнами на регіональному рівні. Тому основою активізації співробітництва України та європейських країн повинні стати сучасні форми міжнародної міжрегіональної співпраці, що дозволить використати потенціал регіонів як самостійних суб'єктів міжнародних відносин. Незважаючи на затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу, Україна й надалі перебуває в переліку країн-сусідів ЄС, а термін одержання статусу країни-кандидата на вступ до Співтовариства залишається невизначеним.

Однією з причин неефективності інституційного забезпечення процесу європейської інтеграції України можна вважати певну невідповідність окремих цілей і пріоритетів вказаних програмних документів основним положенням теорії міжнародної інтеграції, що призводить до неоднозначного трактування українською стороною ініціатив ЄС щодо поглиблення співробітництва. Наприклад, «План дій України - ЄС» запроваджувався Європейським Союзом як інструмент залучення України до участі в Європейській політиці сусідства (ЄПС), що є альтернативою вступу в ЄС, натомість, в Україні План дій сприймався як підготовчий етап до економічної інтеграції в межах «нової посиленої угоди» між нашою країною та ЄС [1]. Згідно Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу «регіональна інтеграція передбачає встановлення і поглиблення прямих контактів між окремими регіонами України та державами-членами і кандидатами у члени ЄС» [2]. Тобто суб'єктами співробітництва виступають з одного боку регіони, з іншого боку – країни, що не дозволяє чітко визначити рівень і перспективні форми інтеграції, а також оцінити ефективність міжнародного міжрегіонального співробітництва. Цим зумовлена актуальність дослідження теоретичних засад інтеграційного процесу на регіональному рівні, форм і методів інтеграції, а також обґрунтування нових організаційно-економічних інструментів регіональної інтеграції України з країнами ЄС.

Аналіз публікацій. У працях провідних вітчизняних вчених досліджуються проблеми міжнародної інтеграції та визначаються напрями залучення України до євроінтеграційного процесу. Білорус О. розглядає процес міжнародної економічної інтеграції на мікро- та макrorівні і пов'язує перспективи інтеграції України з транснаціоналізацією вітчизняної економіки та проведенням виваженої політики регіональної інтеграції й обмеженого входження в євроринок [3, с.360, 377]. В роботах Філіпенка А. розроблена бігравіаційна модель економічної інтеграції, яка передбачає наближення та взаємну адаптацію господарських структур України та країн ЄС [4]. Обґрунтовуючи регіональну парадигму зовнішньоекономічних відносин України в умовах інтегрованого Європейського економічного простору, Гладій І. виділяє три напрями та відповідні рівні співробітництва: міжрегіональний - з країнами Східної Європи, міждержавний – з Росією, міжнародний – з країнами ЄС [5, с.407]. Чужиков В. обґрунтовує доцільність формування нової дослідницької моделі «глобальної регіоналістики» і визначає напрями удосконалення інституційного забезпечення співробітництва вітчизняних регіонів з країнами ЄС [6].

Проте, у сучасних дослідженнях регіональна інтеграція розглядається, як правило, на макrorівні, що передбачає наближення економік країн певного географічного регіону, а дослідження інтеграційного процесу на рівні територіальних одиниць стосується вивчення досвіду країн ЄС. Недостатньо уваги, на нашу думку, приділяється обґрунтуванню теоретичних засад регіональної інтеграції на мезорівні, дослідженню можливостей участі регіонів України у євроінтеграційному процесі та розробці нових форм і методів такої інтеграції. Відповідно **метою** статті є визначення місця міжрегіонального співробітництва України та країн ЄС в системі міжнародної економічної інтеграції та обґрунтування нових форм євроінтеграції вітчизняних регіонів.

Результати дослідження. Міжнародна економічна інтеграція трактується вченими як «відносини, що характеризуються відсутністю будь-якої форми дискримінації іноземних партнерів в кожній національній економіці», і як «процес стирання відмінностей між економічними суб'єктами-представниками різних держав» [3, с.359]. При цьому відсутній єдиний підхід до визначення міжнародної регіональної інтеграції, який би відображав сутність міжрегіональної взаємодії адміністративно-територіальних одиниць різних країн.

З позицій теорії міжнародних відносин регіональна інтеграція розглядається як процес зближення національних господарств і відповідних механізмів регулювання економіки, соціальних і політичних відносин країн конкретного регіону, при чому виділяють окремі сектори інтеграції (сфера виробництва і послуг, товарні та фінансові ринки країн-членів, соціальна й економічна політика), які відрізняються між собою темпами, глибиною й територією розвитку інтеграційного процесу [7]. Досліджуючи роль політичної компоненти у розвитку регіональних торговельно-економічних угруповань в умовах глобалізації, Шишков Ю. розглядає регіональну інтеграцію як «проміжну ланку між національним господарством і глобальним економічним простором» [8, с. 11]. Інший російський вчений, Загашвілі В., визначає сутність регіональної інтеграції через поняття інтернаціоналізації господарського життя: «в масштабі планети інтернаціоналізація являє собою глобалізацію, в масштабі регіону – регіональну інтеграцію», яка «...супроводжується створенням торговельних блоків» [9, с.45]. Таким чином, в зазначених працях міжнародна регіональна інтеграція розглядається на рівні зв'язків між країнами, а участь окремих територіально-адміністративних одиниць різних держав в інтеграційному процесі не досліджується, що не правильно з огляду на посилення ролі субнаціональних громад у міжнародних відносинах.

Проте, існують підходи до визначення поняття «міжнародна регіональна інтеграція», що враховують різні рівні співробітництва суб'єктів міжнародних відносин, у тому числі й територіально-адміністративних одиниць. Урбан О. пропонує використовувати трирівневу модель з наступними рівнями (формами) міжнародної економічної інтеграції: макrorегіональний (об'єднання держав); мезорегіональний (співробітництво окремих регіонів); мікрорегіональний (спільні спеціальні (вільні) економічні зони (СЕЗ)). [10]. Така класифікація є неповною, оскільки не враховується інтеграція декількох об'єднаних країн на мегарівні, що є актуальним з огляду на «формування суперрегіонів та створення інтегрів», які, за Ніколаєвим Є., являють «наднаціональні політичні об'єднання зі своєю валютою, моделями економічного регулювання, правовими інститутами і системами безпеки» [11].

Найбільш детальний поділ регіональних рівнів проведений Чужиковим В. у теоретичній моделі регіоналізації світу [6, с.20], де виокремлюються: мегарегіони (світове господарство чи окремі його частини); мегарегіони (міжнародні угруповання, наприклад, ЄС, НАФТА); макrorегіони (господарський комплекс країни); мезорегіони (територіально-виробничі об'єднання); мікрорегіони (мікрорегіональні об'єднання); локальні регіональні утворення (комбінати, об'єднання). Проте, згідно такого підходу мезорегіони можна вважати укрупненими економічними регіонами, межі яких не завжди співпадають з межами територіально-адміністративних одиниць, тому виникатимуть певні організаційні труднощі з залученні цих регіонів до міжнародного співробітництва, наприклад, в межах транскордонних програм, які реалізуються за підтримки місцевих органів влади.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Вчені-регіоналісти визначають поняття регіональної інтеграції базуючись на трактуванні категорії «регіон», під яким розуміють територіальне утворення, що є частиною цілісної соціальної та адміністративної системи і володіє її основними рисами. Для дослідження участі вітчизняних регіонів у процесі євроінтеграції під поняттям «регіон» будемо розуміти цілісну адміністративно-територіальну систему, що відповідає області згідно адміністративного поділу України та регіонам рівня NUTS II у країнах ЄС. Тому, доцільно розглядати рівні інтеграційної взаємодії на внутрішньорегіональному, міжрегіональному та світовому ринках [12, с.40], яка базується відповідно на міжтериторіальному, міжрегіональному та транскордонному співробітництві (ТКС). Проте, вказані форми співпраці переважно стосуються регіонів-сусідів і передбачають наявність спільного кордону. Зауважимо, що поглиблення процесів інтернаціоналізації на регіональному рівні зумовлює все більш активне залучення до співпраці й тих регіонів, що не мають суміжних кордонів і знаходяться в різних країнах. Пропонуємо таке співробітництво визначати як «інтеррегіональне». На нашу думку, це поняття охоплює вказані нижче форми співробітництва:

- 1) транскордонне співробітництво із залученням регіонів однієї з країн-учасниць співпраці, що не мають спільного кордону з іншою країною-учасницею;
- 2) міжнародне міжрегіональне співробітництво, у якому беруть участь регіони різних країн, що не мають спільного кордону;
- 3) трансрегіональне співробітництво, яке передбачає співпрацю регіонів двох країн, що беруть участь у реалізації проекту ТКС, причому не всі регіони-учасники можуть бути транскордонними, із залученням регіону третьої країни, яка має спільний кордон лише з однією країною-учасницею співробітництва.

Отже, основою європейської інтеграції України повинно стати інтеррегіональне співробітництво, що передбачає міжнародну співпрацю регіонів як мінімум двох країн за підтримки центральних і місцевих органів влади в межах трансрегіональних програм і проектів, із одночасним залученням суміжних територій різних країн та територій, що не мають спільного державного кордону. Зважаючи на масштабність інтеррегіонального співробітництва можна вважати його формою інтеграції на регіональному рівні, хоча участь регіону в міжнародних відносинах переважно розглядають як співробітництво, оскільки це поняття, на думку вчених, відрізняється від інтеграції. Так, Баласса Б. обґрунтовує, що «...співробітництво включає дії, метою яких є зменшення дискримінації, а процес економічної інтеграції полягає в застосуванні засобів, які призводять до послаблення тих чи інших форм дискримінації». Наприклад, міжнародні угоди про торгівлю притаманні співробітництву, тоді як усунення існуючих бар'єрів – інтеграції» [13, р. 2].

Проте, беззаперечним є факт, що співробітництво, у тому числі й регіональне, є основою інтеграції і початковим її етапом. Незважаючи на те, що в сучасних умовах торгівлі й залишається основною формою міжнародного співробітництва, його сфери, порівняно з 60-ми роками минулого сторіччя, значно розширилися. Зокрема, активізувалася співпраця у науковій, інформаційній, освітній сферах, що не підлягає жорсткому державному регулюванню і не потребує фізичного перетину кордону учасниками співробітництва. В цих умовах поглиблення інтеграції на регіональному рівні повинно відбуватися через активізацію співпраці в певних галузях та секторах економіки, наприклад, на основі регіонально-секторальної моделі, запропонованої Мокієм А. Реалізація такої моделі забезпечується «поетапним, виваженим «відкриванням» окремих регіонів, галузей, видів економічних відносин», а «в основі вибору об'єктів інтеграції повинна бути реальна чи потенційна конкурентоспроможність підприємств, галузей (підгалузей), територій на світових ринках» [14, с.6].

Узагальнюючи теоретичні підходи до визначення поняття і сутності міжнародної інтеграції, викладені у працях провідних вчених [3-14], представимо теоретичну модель інтеграції України з країнами ЄС як багаторівневий процес, де кожному рівню притаманні свої специфічні форми і методи, що зумовлено участю різних суб'єктів (фірма, регіон, держава, група держав) і укладанням міжнародних угод на відповідних рівнях ієрархії (рис.1). Вчені розрізняють два основних методи міжнародної економічної інтеграції країн - функціональний та інституціональний [4; 15]. Функціональна інтеграція досягається через послаблення протекціоністських заходів, що стримують вільну торгівлю і розширення ринку, на якому діє закон попиту і пропозиції без обмежень і адміністративних втручань. Інституціональна модель інтеграції реалізується за допомогою адміністративних засобів, які передбачають координацію і уніфікацію економічної політики. У світовій практиці ці два методи інтеграції, як правило, поєднуються і основою більшості інтеграційних утворень є функціонально-інституціональна модель, зокрема, і Європейського Союзу. Інтеграція за функціональним методом характерна для об'єднань країн, які являють найпростіші форми інтеграції (зона вільної торгівлі, митний союз), що були характерні для європейських країн на перших етапах інтеграції. Проте, вказані моделі притаманні інтеграційним процесам на макро- і мегарівні, тоді як для мікро- і мезорівня можуть застосовуватися методи інтеграції (секторальна, структурна), що базуються на конкурентних перевагах галузі чи групи галузей та окремої території, навіть якщо ці переваги створені адміністративним шляхом (технопарки, СЕЗ).

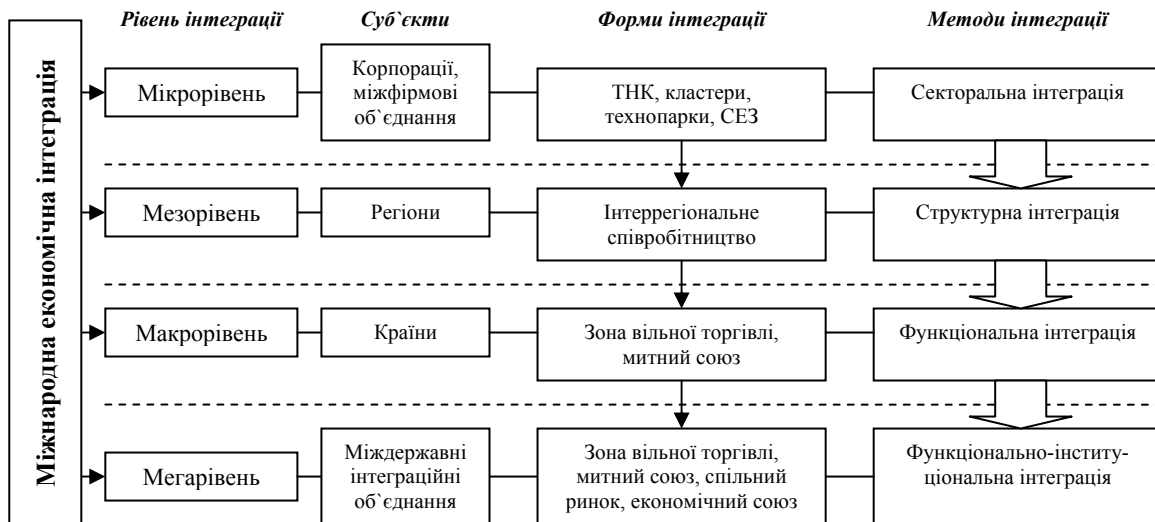

Рис. 1. Міжнародне співробітництво регіонів в системі міжнародної економічної інтеграції

Інтеграція України в ЄС за інституціонально-функціональним методом на даному етапі не можлива через низький рівень соціально-економічного розвитку нашої країни та істотні регіональні диспропорції, що може викликати обурення розвинених країн ЄС, які фактично фінансують бюджет структурних фондів для розвитку економічно відсталих регіонів. Іншою причиною є низька конкурентоспроможність основних секторів економіки, продукція яких складає основу експорту нашої країни і визначатиме сфери участі у європейській моделі поділу праці у випадку набуття Україною членства в ЄС. Так, Дергачов В. стверджує, що вітчизняна продукція чорної металургії, вугледобувної промисловості, сільського господарства є неконкурентоспроможною на європейському ринку, а високі технології та інноваційні проекти не викликають зацікавленості серед ділових кіл Заходу [16]. Разом з тим, у 2009 р. Європейський Союз був для України найбільшим торговельним партнером: в країні ЄС надходила третина загальних обсягів експорту України, тимчасом як в Україну спрямовано лише 1% усього експорту з ЄС. Ця асиметрія торговельних відносин, а також той факт, що середній рівень тарифів у ЄС є нині вищим, ніж в Україні, означає, що після набуття чинності посиленої зони вільної торгівлі (ЗВТ+) та завершення процесу лібералізації торгівлі Україна може

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

очікувати отримання істотних економічних переваг у середньостроковій та догостроковій перспективі [17]. Проте, функціональна інтеграція України в ЄС через приєднання України до ЗВТ+ відбувається повільно внаслідок порушення етапності інтеграційного процесу. Спроба обійти попередні етапи інтеграції, які базуються на секторальній і структурній моделях, та інтегруватися відразу у макро- чи мегаструктуру навряд чи буде успішною та ефективною. Нагадаємо, що початковим етапом створення ЄС була секторальна інтеграція, запропонована Шуманом М. і реалізована у Європейському об'єднанні вугілля і сталі.

В програмних документах, що стосуються забезпечення інтеграції України до ЄС, багато уваги приділяється співпраці на макро- і мегарівні, метою якої є набуття нашою країною членства в цій організації. Напрями галузевої співпраці окреслені загальною для економіки всієї країни (трансєвропейські транспортні, електроенергетичні та інформаційні мережі; юстиція, митна справа; науково-дослідна сфера; промислова та сільськогосподарська кооперація [2]), а заходи з активізації секторального співробітництва на мікро- та мезорівні не розроблені. Недостатня увага приділяється також поглибленню інтеррегіонального співробітництва на основі взаємодоповнюваності економік вітчизняних регіонів та регіонів країн ЄС. Наприклад, у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р. для кожного регіону виділені пріоритетні напрями розвитку, але пріоритети міжнародного співробітництва не визначаються [18]. У Стратегії розвитку Львівської області до 2015 р. стратегічна ціль 2 «Львівська область – ворота України до Європейського Союзу» окреслює завдання щодо використання переваг прикордонного розташування, розвитку транскордонного співробітництва та участі регіону у міжнародних програмах [19, с.211-241], при цьому відсутній взаємозв'язок із загальнодержавними документами. Так, пріоритетні напрями розвитку галузевої структури Львівської області, визначені у Державній стратегії, не знайшли відображення у стратегічній цілі 2 регіональної стратегії, реалізація якої могла б стати основою секторальної інтеграції на регіональному рівні.

Таким чином, при розробці регіональної політики необхідно формувати не лише блок міжрегіональної співпраці областей України, а й планувати розвиток галузей і секторів економіки з урахуванням їх міжнародної конкурентоспроможності. Якщо основою успішної реалізації секторальної моделі інтеграції є конкурентоспроможні галузі, які дозволять реалізувати сучасні форми співпраці (кластер або технопарк), то для структурної інтеграції важливою умовою, поряд з конкурентоспроможністю, є взаємодоповнюваність господарських структур регіонів різних країн. Для інституційного забезпечення реалізації вказаних інтеграційних моделей доцільно розробляти і впроваджувати в кожній області України регіональні програми міжнародного співробітництва, в яких визначатимуться: конкурентоспроможні галузі як основа для міжрегіональної та міжнародної секторальної співпраці; напрями зміцнення позицій регіону у розвитку неконкурентоспроможних галузей на основі співпраці як з вітчизняними, так і зарубіжними партнерами; схеми комплементарності господарських структур вітчизняних регіонів та регіонів країн ЄС.

Висновки. Дослідження сутності та закономірностей міжнародної економічної інтеграції дозволяє визначити її як багаторівневий процес, що складається з мікрорівня, мезорівня, макrorівня, мегарівня, які можна розглядати як етапи інтеграції країни в ЄС. Це дає підстави стверджувати, що для забезпечення поступового і гармонійного процесу євроінтеграції України необхідно активізувати міжнародне співробітництво саме на початкових щаблях і створити міцні взаємозв'язки між суб'єктами співробітництва на мікро- та мезорівні. Тобто основи європейської інтеграції нашої країни повинні закладатися в процесі співпраці корпорацій, міжфірмових об'єднань, територіально-адміністративних одиниць. Зокрема, перспективним напрямом активізації інтеграційного процесу вважаємо інтеррегіональне співробітництво, яке здійснюється на основі посилення галузевої спрямованості транскордонних і транснаціональних проєктів із залученням до їх реалізації не лише прикордонних областей України, а й тих, що не мають спільного кордону з країнами ЄС. Такий підхід до формування євроінтеграційної стратегії сприятиме структурній інтеграції України в ЄС на регіональному рівні і поступовий перехід до макроевродої інтеграції.

Організаційно-економічними інструментами забезпечення структурної інтеграції на основі інтеррегіонального співробітництва визначимо: міжрегіональну інтеграцію в середині країни, яка дозволить зміцнити конкурентні позиції вітчизняних регіонів на зовнішніх ринках; галузеве співробітництво з регіонами країн ЄС та поширення європейських норм у сферах промислового виробництва, харчової промисловості та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; регіональні програми міжнародного співробітництва областей України, що базуються на конкурентних перевагах регіонів-партнерів з різних країн.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Відносини України з ЄС (інформаційна довідка) Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/en/publication/content/19992.htm>.
2. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Затверджена Указом Президента України від 11 червня 1998 р. №615/98 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=615%2F98>.
3. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін.; Керівник авт. колективу і наук. ред. О.Г.Білорус. – К.: КНЕУ, 2002. – 789 с. – ISBN 966-574-350-3.
4. Філіпенко А.С. Бігравітаційний варіант міжнародної економічної інтеграції України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2006/5-6/20060501.html>.
5. Гладій І.Й. Регіоналізація світового ринку: євроінтеграційний аспект: монографія / І.Й.Гладій. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 544 с.
6. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: монографія / В.І.Чужиков. – К.:КНЕУ, 2008. – 272 с.
7. Нікіфоров П.О. Соціально-економічна сутність міжнародної регіональної інтеграції та методологічні засади інтеграційної стратегії України / П.О.Нікіфоров, Чемісова Н.А. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Nikiforov206.pdf.
8. Шишков Ю. Регионализация и глобализация мировой экономики: альтернатива или взаимодополнение? / Ю.Шишков // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 8. – С. 3-20.
9. Загашвили В. Государство на новом этапе экономической глобализации / В.Загашвили // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – № 5. – С. 43-51.
10. Урбан О.А. Підходи до визначення категорії «міжнародна економічна інтеграція» та її форм // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/ETEI/2007_4/zbirnik_ETEI_07_376.pdf.
11. Ніколаєв Є. Об'єднуючий регіоналізм. – Політичний менеджмент. – № 4(7) вересень 2004 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua>.
12. Сторонянська І.З. Міжрегіональні інтеграційні процеси в Україні: тенденції та перспективи розвитку: монографія / І.З.Сторонянська. – Львів: ІРД НАН України, 2009. – 392 с.
13. Balassa V. The Theory of Economic Integration. – Homewood, Ill: Richard D. Irwin, Inc, 1961. – 308 p.
14. Мокій А.І. Регіонально-секторальна модель зовнішньоекономічної інтеграції: передумови і стратегія реалізації: монографія / А.І.Мокій. – Львів: Коопосвіта, 1999. – 346 с.
15. Kundera J. Liberalizacja obrotów gospodarczych w strefach wolnego handlu // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://prawo.uni.wroc.pl/~burawski/index_pliki/Pojecie%20integracji.doc.
16. Дергачев В.А. Регионалистика / Дергачев В.А. Научные труды в семи книгах. Кн. 2. Электронное издание на CD. – Издательский проект профессора Дергачева, 2008. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dergachev.ru/book-7/index.html>.
17. Глибока та всебічна зона вільної торгівлі як рішучий крок для інтеграції України до внутрішнього ринку Європейського Союзу (26/02/2010) // Представництво Європейського Союзу в Україні http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2010/20100226_01_uk.htm.
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

19. Стратегія розвитку Львівської області до 2015 року: економіка, суспільство, середовище. Моніторинг за 2007 р. – Вип. 6. – Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2008 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oblrada.lviv.ua/programs/Starategy.pdf.

РЕЗЮМЕ

У статті досліджено теоретичні засади інтеграційного процесу на регіональному рівні, визначено місце міжрегіонального співробітництва України та країн ЄС в системі міжнародної економічної інтеграції. Обґрунтовано доцільність запровадження інтеррегіонального співробітництва як нової форми євроінтеграції вітчизняних регіонів.

Ключові слова: міжнародна регіональна інтеграція, європейська інтеграція, інтеррегіональне співробітництво, структурна інтеграція

РЕЗЮМЕ

В статье исследованы теоретические основы интеграционного процесса на региональном уровне, определено место межрегионального сотрудничества Украины и стран ЕС в системе международной экономической интеграции. Обоснована целесообразность осуществления интеррегионального сотрудничества как новой формы евроинтеграции отечественных регионов.

Ключевые слова: международная региональная интеграция, европейская интеграция, интеррегиональное сотрудничество, структурная интеграция

SUMMARY

In the article the theoretical principles of the integration processes at regional level are researched, the place of ineregional co-operation between Ukraine and EU countries within international economic integration is determined. Expediency of interregional co-operation introduction as a new form of domestic regions eurointegration process is justified.

Keywords: international regional integration, European integration, interregional co-operation, structural integration.

АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО РЫНКА МИНЕРАЛЬНЫХ УДОБРЕНИЙ В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА

Губатенко Н.И., помощник Народного депутата Украины, соискатель кафедры «Международная экономика» ДонНУ¹

Чтобы сельское хозяйство могло удовлетворить растущий спрос, необходимы разумная политика и долгосрочные инвестиции. Рост продуктивности сельского хозяйства жизненно важен для стимулирования роста других секторов экономики. На фоне постоянно растущего спроса (рис.1) и связанной с этим растущей нехватки земельных и водных ресурсов и усиливающегося воздействия иных факторов, вызванных глобализацией, во всех регионах мира становится очевидным, что будущее сельского хозяйства неразрывно связано с более рачительным отношением к природным ресурсам.

Рис. 1 Прогноз изменения количества посевных площадей в мире в расчете на 1 человека

В данной ситуации критически важным является использование минеральных удобрений, поскольку помимо поддержания почвенного плодородия, достигаемая с их помощью высокая урожайность позволяет вывести из сельскохозяйственного оборота и оставить нетронутой значительную часть земель. Не будь химикатов, человечеству пришлось бы распахать леса и разрушить множество экосистем, только чтобы прокормить себя. Кроме того, использование химикатов обычно ведет к увеличению содержания в сельскохозяйственной продукции полезных веществ (включая витамины), а отказ от их потребления повышает риск заражения некоторыми вредоносными бактериями. Впрочем, наиболее привлекательный для аграриев эффект от потребления удобрения лежит в иной, экономической плоскости. Химизация является решающим (на 50-65 %) фактором, который позволяет увеличить урожайность сельскохозяйственных культур.

Производство минеральных удобрений является одной из важнейших отраслей национальной экономики, составляя ежегодно порядка 8% ВВП и принося значительную долю денежных поступлений от экспорта (рис. 2):